

ענף הגומי והפלסטיק

תקציר

- נתוני המקרו של הענף ייצור גומי ופלסטיק הפגינו חוזק לכל אורך שנת 2016, בדגש על הייצור התעשייתי. זאת, ככל הנראה, הודות למחיר הנפט הנמוך ששרר בתקופה זו, להתייעלות בייצור ובמידה מסוימת לעלייה במחירי המתכות.
- היצוא לארה"ב, במונחים נומינליים, הוסיף להתחזק בשנת 2016, בעוד שהיצוא לאיחוד האירופי (שוק היעד הגדול ביותר) נותר על כנו.
- מספר אינדיקטורים מהתקופה האחרונה מצביעים על היתכנות גבוהה לבלימה של התנופה שנרשמה בשנת 2016, ובראשם- עליית מחיר הנפט, שצפויה להימשך, והירידה במדד הנפח של יבוא חומרי הגלם. בהמשך לכך, ברביע הראשון של שנת 2017 נרשמה ירידה במדד המכירות ובמדד הייצור התעשייתי, בהשוואה שנתית.
- היחסים הפיננסים של החברות הציבוריות מצביעים על שיפור בהכנסות וברווחיות בשנת 2016. גם ההרעה שנרשמה ביחסי הנזילות וברמת המינוף של החברות נראית כהתאמה סבירה לאחר ששנת 2015 הייתה מוצלחת מאוד, כך שעל אף השחיקה ביחסים אלו הם עודם מצויים ברמות הולמות וגבוהות בהשוואה היסטורית.

גילי בן אברהם

החטיבה הפיננסית < אגף כלכלה

רקע

ענף הגומי והפלסטיק הוא ענף תעשייתי המסווג לפי עוצמה טכנולוגית כענף המשלב טכנולוגיה מעורבת מסורתית. בענף הגומי והפלסטיק מייצרים מגוון רחב של מוצרים המשמשים רבות את ענפי הנדל"ן, החקלאות, תעשיית הרכב ועוד.

על פי נתוני הלמ"ס משנת 2014, בתעשיית הגומי והפלסטיק בישראל פועלים כ-500 מפעלים בהם מועסקים כ-23,500 עובדים. הפדיון השנתי של הענף, מוערך בכ-19.5 מיליארד ש"ח. **ענף הגומי והפלסטיק הינו ענף מוטה יצוא כאשר כ-45% מהפדיון מקורו ביצוא.** בחינת תתי הענפים מלמדת כי קיימים תתי ענפים כמו ייצור מוצרים מפלסטיק למטבח, לשולחן ולבית ששיעור היצוא מפדיונם מגיע אף ליותר מ-60%, דבר החושף אותם לסיכונים שר"ח, ולהתפתחויות הכלכליות במדינות אליהן מיוצאת התוצרת.

ניתוח הענף לפי גודל הפדיון מלמד כי כ-43.5% מהמפעלים בענף (218 מפעלים) הינם מפעלים בעלי פדיון הקטן מ-5 מיליון ש"ח, עם זאת, הפדיון המצרפי של מפעלים אלו הינו 2% בלבד מהפדיון הענפי הכולל. מנגד, 51 המפעלים הגדולים בענף (פדיון שנתי מעל 100 מיליון ש"ח), המהווים רק כ-10% מכלל המפעלים בענף כוללים יחד פדיון בשיעור של כ-64.9% מהפדיון המצרפי בענף. משמעות הדבר היא כי ענף הגומי והפלסטיק מורכב בעיקר ממפעלים קטנים ובינוניים, אך עם זאת, דווקא מעט המפעלים הגדולים הם המפעלים המשמעותיים ביותר מבחינת פדיון.

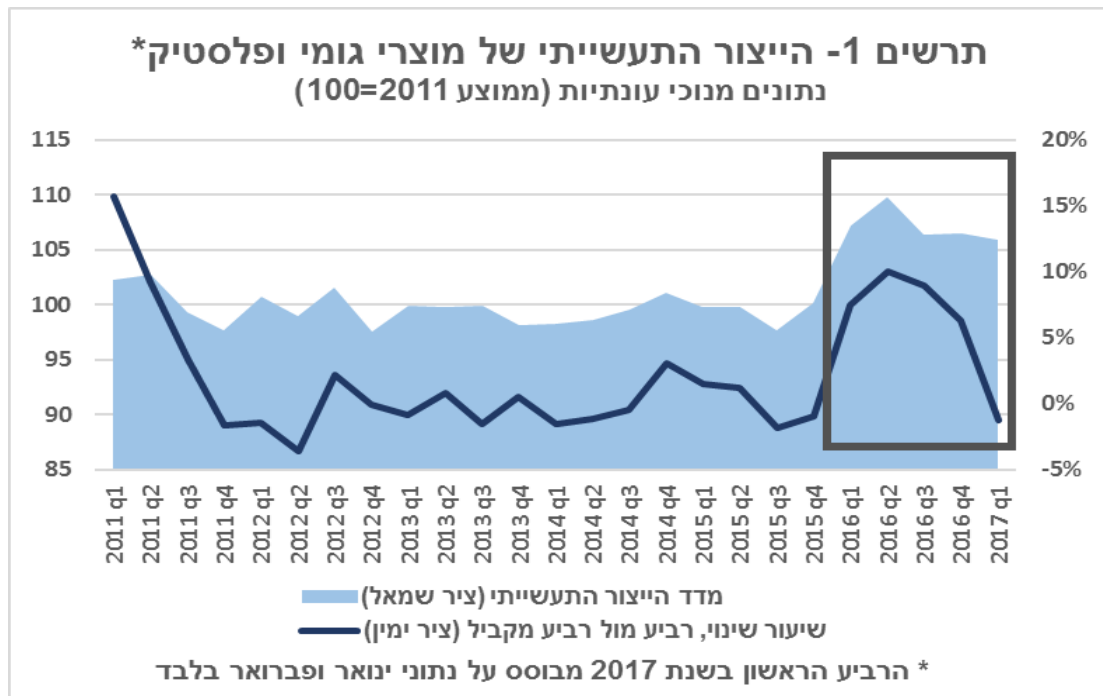
ניתוח מזווית מקרו כלכלית

מדד הייצור התעשייתי

מדד הייצור התעשייתי של ענף ייצור מוצרי גומי ופלסטיק היה מצוי במגמה חיובית בשנת 2016 (ראה/י תרשים מס' 1). כך, במהלך כל רביע בשנה זו, עלה הייצור התעשייתי, בהשוואה שנתית (רביע מול רביע מקביל בשנה קודמת), וזאת, לאחר שבשנים 2012-2015 מדד הייצור התעשייתי היה מצוי בקיפאון מסוים. יתרה מכך, ברביע הראשון בשנת 2016 הגיע מדד הייצור התעשייתי הרבעוני לרמה הגבוהה ביותר שנצפתה מאז החלו להיאסף הנתונים, ואף נותר סביב רמה זו עד הרבעון הנוכחי. יחד עם זאת, ברביע הראשון בשנת 2017 (המבוסס על נתוני החודשים ינואר ופברואר), ירד מדד הייצור התעשייתי של הענף ב-1.2% בהשוואה שנתית, אך זאת, כאמור, לאחר שהגיע לרמה גבוהה בהשוואה היסטורית.

מדד המכירות במחירים שוטפים

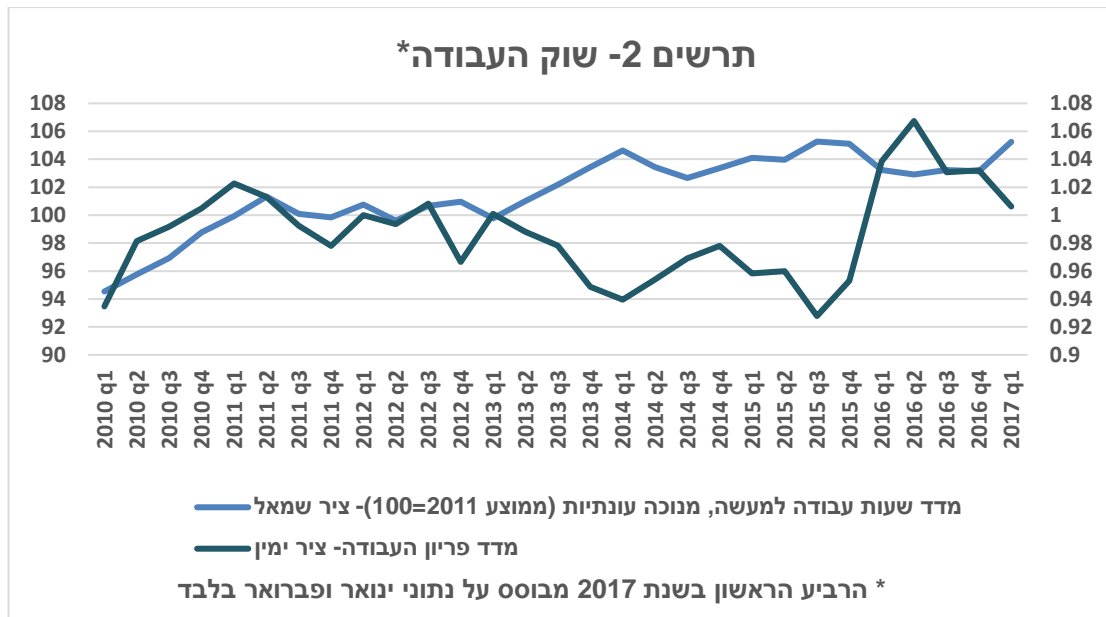
(המבוסס על נתונים מקוריים) של הענף מצוי במגמת ירידה. מדד זה ירד בשנה האחרונה (רביע ראשון בשנת 2017, המבוסס על חודשיים בלבד, מול רביע מקביל אשתקד) בכ-8.2%. אולם, גם מדד המכירות משקף עלייה קלה בשנת 2016 בהשוואה לשנת 2015, ואילו בהסתכלות ארוכת טווח, מצוי מדד זה ביציבות מסוימת.

שוק העבודה

נתוני שוק העבודה מצביעים על מגמות שונות במדדים (ראה תרשים מס' 2). **מדד שעות העבודה למעשה** (מנוכה עונתיות) היה מצוי במגמת ירידה בכל רביעי בשנת 2016, בהשוואה שנתית, אולם ברביעי הראשון בשנת 2017 עלה מדד זה בכ-2%. מאידך, **מדד משרות השכיר** (מנוכה עונתיות) לא ירד בשבעת הרבועים האחרונים. זאת, ככל הנראה, מכיוון שהחברות **בענף עוברות להעסקת עובדים במשרות חלקיות, כך שאמנם ישנן משרות רבות יותר, אך סך שעות העבודה קטן.**

האומדן למדד פריון העבודה, המחושב באמצעות חלוקת מדד הייצור התעשייתי במדד שעות העבודה למעשה, ירד ברביעי הראשון בשנת 2017 (מבוסס על חודשיים בלבד) ב-3% בהשוואה לרביעי המקביל אשתקד. יחד עם זאת, חשוב לציין כי אף מדד זה היה מצוי במגמה חיובית בשנת 2016- כפי שניתן לראות בתרשים, בכל אחד מן הרבועים בשנה זו נרשמה עלייה בהשוואה שנתית. מגמה זו מעודדת, מפני שהיא עשויה להצביע על התייעלות בהליכי הייצור, שכן על אף שהחברות בענף הפחיתו את שעות העבודה בשנת 2016, הן הגדילו את הייצור, כמוצג לעיל.

מה גרם להתחזקות המדדים בשנת 2016?

ראשית, לא ניתן להתעלם מהעלייה החדה במחירי המתכות שחלה בשנת 2016. מדד המתכות והמינרלים של הבנק העולמי עלה ב-30% בשנה זו (דצמבר 2016 מול דצמבר 2015). זאת, כאשר מוצרים ממתכת מהווים במספר תחומים מוצרים תחליפיים למוצרים העשויים פלסטיק, כדוגמת- צנרות, יריעות ואריזות. כך שכאשר מחירי המתכות עולים, מחירי מוצרים העשויים מחומרים אלו מאמירים, מה שמגדיל את הביקוש למוצרים תחליפיים עשויים פלסטיק.

שנית, יש לבחון את השינויים בהרכב העלויות של היצרנים, במידה ונרשמה ירידה בעלויות, לא מן הנמנע כי היא תתבטא בגידול בהיצע ובירידה של מחיר המכירה הסופי, כך שמכירת המוצרים בענף תגדל. מבט על **מדד המחירים הסיטוניים של תפוקת הענף**, ייצור מוצרי גומי ופלסטיק, ליעדים מקומיים (מדד מחירי היצרן), המצביע על המחיר הסופי בו מוכר היצרן את מרכולתו, מלמד כי מדד זה שמר על יציבות מהרביע השני בשנת 2013 ועד הרביע השלישי בשנת 2015 (ראה/י תרשים מס' 3). יציבות זאת, התקבעה על רמת מחירים גבוהה בהשוואה היסטורית. אולם, בתום תקופה זו, החל מדד מחירי היצרן במגמת ירידה.

בין התשומות העיקריות בייצור המוצרים בענף ניתן למנות את חומרי הגלם המופקים מנפט וגומי טבעי, ועל כן מחירים נגזר ישירות ממחירי הנפט והגומי הטבעי. כפי שניתן לראות, בתחילת התקופה המוזכרת לעיל, מחיר חבית נפט ממוצע¹ היה גבוה מ-\$100 לחבית, מה שעשוי להסביר את הרמה הגבוהה של מדד מחירי היצרן. ואילו הירידה במדד המחירים ליצרן שהחלה ברביע הרביעי בשנת 2015, מיוחסת אף היא בראש ובראשונה לירידה במחירי חומרי הגלם הנ"ל. כל זאת כאשר גם השקל מתחזק מול הדולר והאירו (בהשוואה שנתית) ומאוחר יותר בשנת 2016 אף מול הליש"ט, דבר אשר מוזיל עוד יותר את מחירי חומרי הגלם במונחים שקליים.

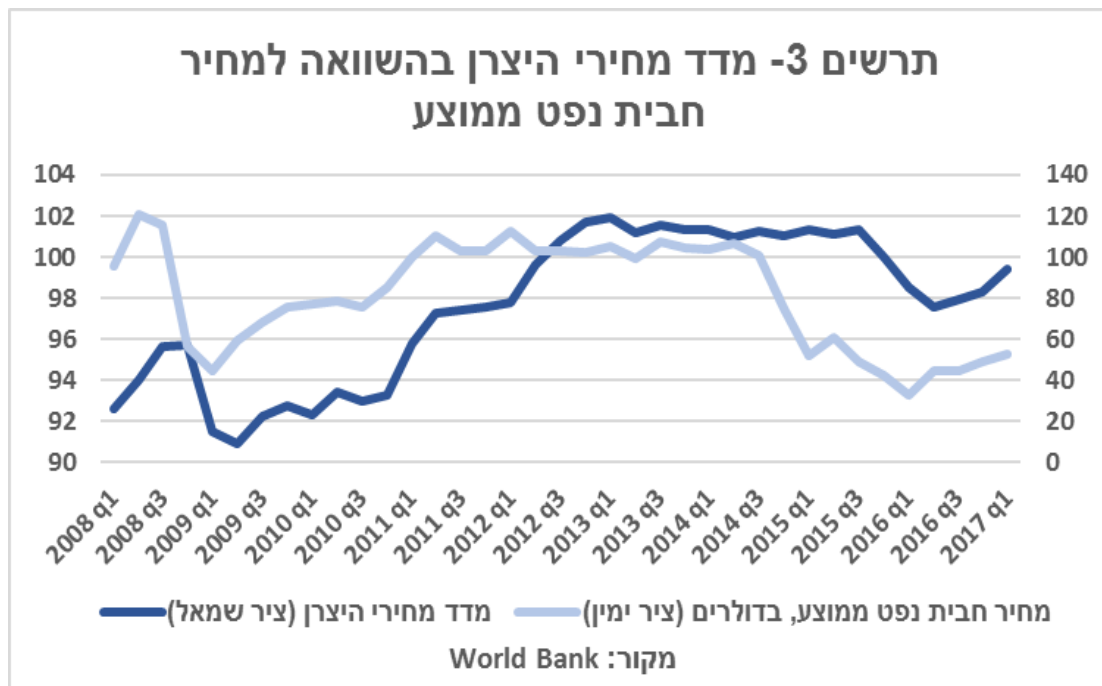
¹ ההתייחסות למחיר חבית נפט ממוצע, בכל המסמך, הינה לממוצע פשוט בין שלושת סוגי הנפט המובילים: Dubai-I Brent, WTI.

ניתן לראות כי הירידה במחירי היצרן שהחלה ברביע הרביעי בשנת 2015 התרחשה רק מספר רביעים לאחר הירידה במחיר חבית הנפט. זאת, כאשר מחיר הגומי הטבעי החל לרדת כבר באמצע שנת 2011. הסיבה לכך נעוצה בעובדה שהחברות רוכשות חומרי גלם וצוברות מלאים, שעובר זמן מה (עשוי להגיע למספר רביעים) עד אשר אלו מנוצלים לייצור או נמכרים, כך שבמועד המכירה, מחיר המוצר הסופי נקבע על פי התחשבות במחיר חומר הגלם במועד הקניה ולא במועד המכירה. עדות נוספת לכך מתקבלת מהעלייה במדד המחירים ליצרן שקדמה לרביע הרביעי בשנת 2012. עלייה זו החלה ונסתיימה בפיגור של מספר רביעים בהשוואה לעליות המקבילות במחירי חומרי הגלם.

נראה כי ההתייקרות במחיר חבית נפט, בהשוואה שנתית, שחלה ברביע הרביעי בשנת 2016 והרביע הראשון בשנת 2017, החלה להשתקף במדד המחירים ליצרן. כך, מחיר חבית נפט ממוצע עלה ברביעים אלו ב-16% ו-62%, בהתאמה, ומחיר הגומי עלה באותם הרביעים ב-42% ו-83%, בהתאמה, זאת לאחר שברביעים המקבילים שנה קודם לכן נשקו מחיריהם לתחתית. כפועל יוצא, עלה מדד מחירי היצרן ברביע הראשון בשנת 2017 (בהשוואה לרביע מקביל אשתקד) ב-0.9%, לראשונה מזה חמישה רביעים.

במבט קדימה, הבנק העולמי חוזה כי מחיר חבית נפט ממוצע בשנת 2017 יעלה בכ- 28% בהשוואה למחיר הממוצע אשתקד (על כך, ראה הרחבה בתיבה המוצגת בהמשך). כלומר, העלייה במדד מחירי היצרן צפויה להימשך אל תוך שנת 2017, וכמשתמע מכך, לא מן הנמנע כי תחול ירידה במדד הייצור התעשייתי.

תשומה נוספת עליה יש לתת את הדעת היא עלות העבודה. **מדד העלות לשעת עבודה בתשלום** (מחירים שוטפים, מנוכי עונתיות), בשונה מהמגמה במחירי חומרי הגלם, מצביע על עלייה מתמשכת במדד זה, בכל רביע משנת 2008, בהשוואה שנתית, להוציא רביע אחד. כלומר, ייתכן שהעלייה בהוצאות השכר קיזזה את האפקט של ההוזלה המהותית במחירי חומרי הגלם המרכזיים (לעיתים בעשרות אחוזים בהשוואה שנתית), כך שהשפעת הוזלות אלו על מדד מחירי היצרן היו מתונות יותר.

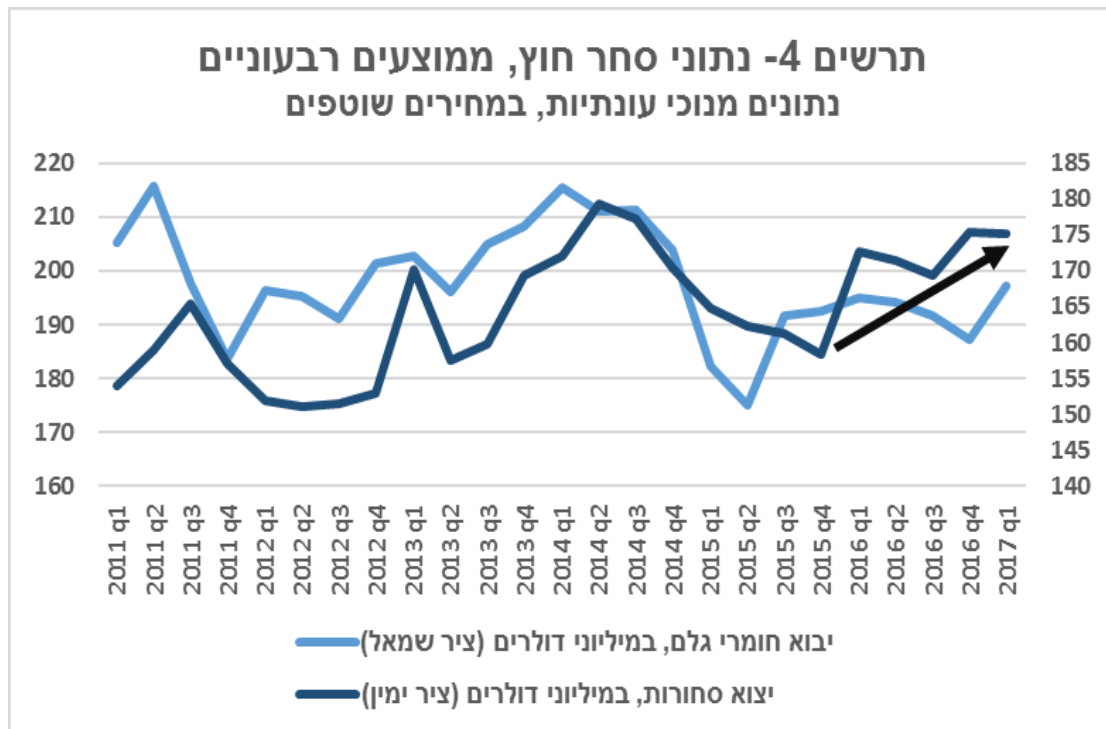

יצוא הסחורות התחזק בשנת 2016, בדגש על ארה"ב

נתוני היצוא מצביעים על מגמת עלייה בענף בשנת 2016, שנמשכה אף אל הרביע הראשון בשנת 2017 (ראה/י תרשים מס' 4). **יצוא הסחורות** של הענף במיליוני דולרים (מנוכה עונתיות, במחירים שוטפים) עלה נומינלית בשיעורים נאים בכל אחד מהרביעים בשנת 2016, בהשוואה שנתית. ברביע הראשון בשנת 2017 המשיך הייצוא במגמה זו ועלה ב-1.4%, בהשוואה לרביע המקביל אשתקד. **מדדי הנפח של יצוא הסחורות מלמדים, כי מבחינה כמותית, בשנת 2016 נמכרו יותר מוצרי פלסטיק וגומי בהשוואה לשנת 2015. משמע, נרשמה עלייה בביקוש החיצוני.**

שווקי היעד העיקריים של הסחורות המיוצאות מהענף הינם: האיחוד האירופי, ארה"ב וטורקיה, שהיוו ברביע הראשון בשנת 2017 -42%, 23% ו-9% מסך יצוא הסחורות (נתונים מקוריים במחירים שוטפים), בהתאמה. מפילוח היצוא לפי מדינות היעד, עולה כי בשנת 2016, בדומה למגמה שהחלה כבר בשנת 2011, עלה היצוא לארה"ב, בכל אחד מן הרביעים, בהשוואה שנתית. **כך שבסיכום השנה עיקר העלייה ביצוא הסחורות שנרשמה בשנת 2016, מיוחסת לעלייה ביצוא לארה"ב, כאשר מאידך ביצוא לאיחוד האירופי נרשם קיפאון והיצוא לטורקיה התכווץ קלות. ראוי לציין כי העלייה ביצוא לארה"ב התרחשה, למרות התחזקות שער החליפין של הדולר מול השקל. כלומר, על אף שהתחרותיות של היצואנים לארה"ב נפגעה, מפני שכעת על כל דולר התמורה פחתה במונחי שקלים, בכל זאת הצליחו היצואנים להגדיל את היצוא ליעד זה.**

נתוני יבוא חומרי הגלם (מנוכי עונתיות במחירים שוטפים) בערך כספי מצביעים על מגמה מעורבת בשנת 2016. כך, בעוד שברביע הראשון והשני של שנה זו עלה הערך הכספי של יבוא חומרי הגלם (רביע מול רביע מקביל שנה קודם לכן), ברביע השלישי נותר הערך הכספי של היבוא על כנו, וברביעי ירד. אולם, מדדי הנפח מעידים כי החל מהרביע הרביעי של שנת 2015 ועד הרביע השלישי בשנת 2016, שיעורי שינוי השנתיים הפכו חיוביים ודו ספרתיים. כלומר, יבוא חומרי הגלם עלה משמעותית, דבר אשר מתיישב עם הגידול בייצור התעשייתי והיצוא בשנת 2016, שהוצגו לעיל. יש לציין, כי מדד הנפח של יבוא חומרי הגלם לענף ירד ברביע הרביעי בשנת 2016 בכ-3% בהשוואה שנתית.

לסיכום, שנת 2016 הייתה די מוצלחת, כפי שיעידו העלייה בייצור התעשייתי, העלייה במדד המכירות בהשוואה שנתית ונתוני סחר החוץ. את החוזק היחסי שהפגין הענף בשנה זו ניתן לתלות בעיקר בהתייעלות בייצור ובירידה של מחירי חומרי הגלם המרכזיים.

במבט קדימה, אם נתחשב במגמות שנצפו ברביעים האחרונים, ובראשם: עליית מחיר הנפט בשני הרביעים האחרונים, אשר תורמים לעלייה במחירי המכירה; ירידה ביבוא הכמותי של חומרי הגלם ברביע הרביעי בשנת 2016, העשויה להצביע על ירידה בצבר ההזמנות של החברות בענף או היחלשות הציפיות בנוגע להזמנות עתידיות; התחזקות השקל אל מול הדולר והאירו, מטבעותיהם של שווקי היצוא המרכזיים; נראה כי ברביעים הקרובים תיתכן היחלשות בהיקף הייצור התעשייתי, ולפיכך, אולי אף בהיקף המכירות.

מחיר הנפט וחומרי הגלם בתעשיית הגומי והפלסטיק

הפלסטיק נחלק למספר סוגים שונים הנבדלים זה מזה, הן מהפולימר ממנו הופקו והן בהליך ההפקה עצמו, וכפועל יוצא אף בתכונותיהם (כגון- קשיחות, צפיפות ועמידות). בין סוגי הפולימרים הנפוצים כחומרי גלם בישראל (ובעולם) ניתן למנות את הפוליאתילן, פוליפרופילן ופוליויניל כלוריד (PVC). המשותף לכל אלו הוא חומר המוצא הראשוני- נפט גולמי, ממנו הם מופקים לאחר מספר מסוים של הליכי זיקוק. לפיכך, מחירי חומרי הגלם המוזכרים לעיל נגזרים ממחיר הנפט, כך שלמחיר הנפט חשיבות מכרעת על הייצור בענף. כמובן, שלגורמים נוספים ישנה חשיבות בקביעת מחירי פולימרים אלו, כגון- שינויים בביקוש וההיצע הנובעים מהתפתחויות בארצות הייצור או מניעים סביבתיים. כפי שניתן לראות, תרשים מס' 5 ממחיש את הקשר בין מחיר הנפט למדד מחירי הפטרוכימיקלים הנערך על ידי ICIS, שמורכב בעיקרו מחומרי גלם של ענף הגומי והפלסטיק, כגון- פוליאתילן, פוליפרופילן, בוטאדיאן ופוליסטירן.

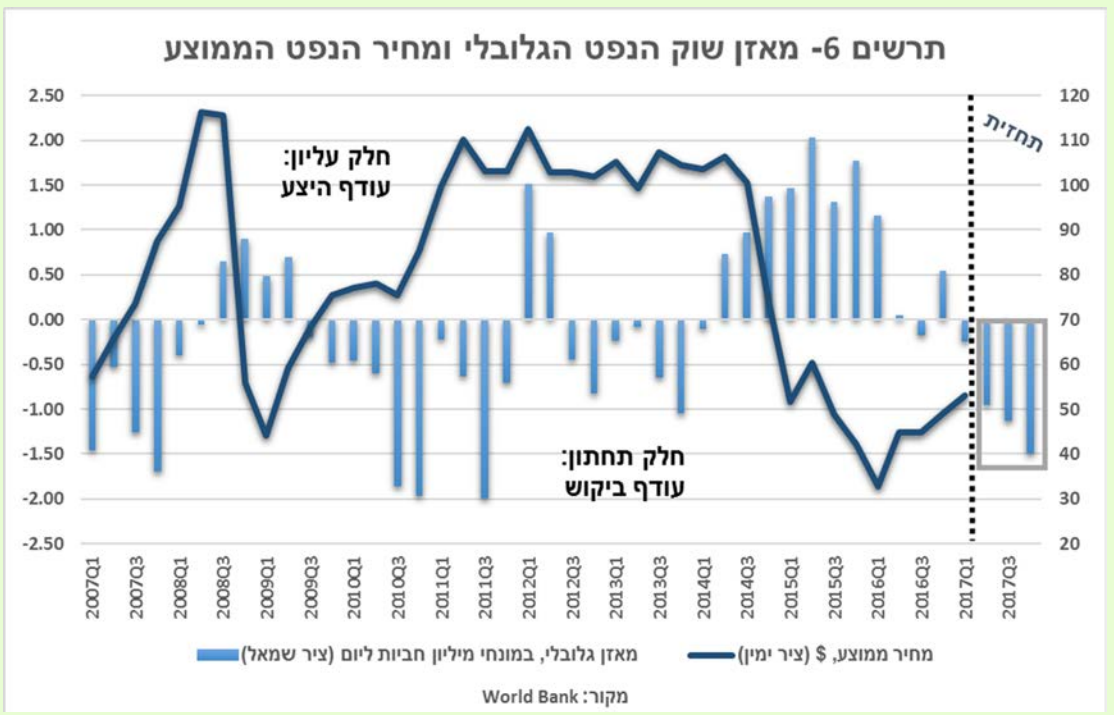

מחיר הנפט

מצוי במגמת עלייה החל מהרביע השני בשנת 2016. לכך תרמו שינויים הן בצד ההיצע והן בצד הביקוש. כך שמחיר חבית נפט גולמי הסתכם בכ- \$52.9 ברביע הראשון בשנת 2017, מה שמשקף עלייה בשיעור של 61% בהשוואה לרביע המקביל אשתקד. העלייה במחיר הנפט התרחשה על רקע מספר גורמים מרכזיים: הייצור בקרב המדינות שאינן חברות ב-OPEC (ארגון יצואניות הנפט) הלך והתכווץ בשנתיים האחרונות, כתוצאה מירידה בהשקעות בפרויקטים חדשים, שנבעה מהירידה במחיר הנפט ובכדאיות שבהפקתו; באוקטובר 2016 הציגו נציגי מדינות OPEC הסכם קיצוץ בתפוקת הנפט המצרפית של המדינות החברות בארגון, למחצית הראשונה של שנת 2017, בסך כולל של 1.2 מיליון חביות נפט ליום, בהשוואה לתפוקות שנרשמו באוקטובר 2016. כאשר בנוסף, בהסכם זה נטלו חלק אחת עשרה מדינות שאינן חברות בארגון, ובראשן- רוסיה, שהתחייבו להפחית מתפוקת הנפט המצרפית שלהן 0.56 מיליון חביות נפט ליום, באותה התקופה. מבדיקה שערך ה-IEA (International Energy Agency) עולה כי בעוד שאחוזי ההצלחה של הקיצוץ המצרפי (קיצוץ בפועל מול קיצוץ מתוכנן) בקרב מדינות OPEC די קרובים ל-100% (עם שונות פנימית בין מדינה למדינה), אחוזי ההצלחה של יתר המדינות שחתומות על ההסכם קרובים יותר ל-67%; הביקוש הגלובלי לנפט הוסיף לגדול בשנת 2016, אמנם בקצב נמוך בהשוואה לשנת 2015, אך עדיין בקצב משמעותי. גידול זה התרחש על רקע העלייה בביקושים ממדינות ה-OECD, בדגש על אירופה וארה"ב.

במבט קדימה, ע"פ הערכת הבנק העולמי, צפוי מחיר חבית נפט לעמוד על \$55 בממוצע בשנת 2017 ו-\$60 בשנת 2018, זאת בהשוואה ל-\$43 בשנת 2016. הצפי לעלייה במחיר הממוצע מתבסס על ההנחות הבאות: בשלהי חודש מאי 2017 יתכנסו נציגי מדינות OPEC בכדי לדון בהתפתחויות שאירעו בשוק ובצעדים עתידיים. לפי ההערכות, השמירה על מכסות הייצור שנקבעו באוקטובר 2016 תוארך עד תום השנה; הייצור במדינות שאינן חברות ב-OPEC צפוי לצמוח קלות בשנת 2017, בהובלת ארה"ב, אך גידול זה צפוי להיות נמוך מהגידול בביקוש הגלובלי (ראה/י תרשים מס' 6); הביקוש הגלובלי עשוי להמשיך ולגדול בשנת 2017, וזאת בעיקר הודות לקבוצת המדינות שאינן חברות ב-OECD.

ניתוח הדוחות הכספיים של החברות הציבוריות בענף הגומי והפלסטיק
 החברות הציבוריות עליהן מבוסס הניתוח:

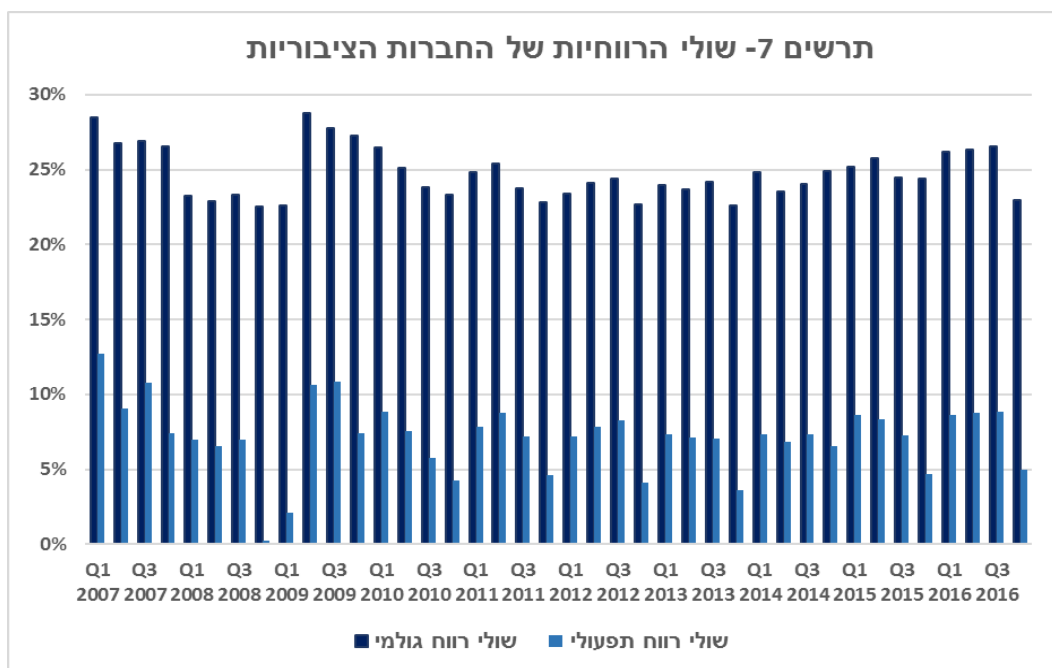
שם החברה	חלק היחסי מהמאזן המצרפי
פלסאון תעשיות	24.8%
פלרם	17.1%
פלסטו שק	14.7%
רבל	10.8%
גניגר	8.1%
כפרית	7.1%
גולן פלסטיק	4.7%
פלסטופיל	3.3%
רח און	3.1%
רימוני	2.5%
ברם תעשיות	2.3%
צירון	1.5%

ההכנסות

המצרפיות של החברות הציבוריות בענף מצויות במגמת עלייה. ההכנסות המצרפיות בשנת 2016 הסתכמו בכ-5.8 מיליארד ₪, והן עלו בכ-8% בהשוואה לשנת 2015. זאת, לאחר שלוש שנים בהן סך ההכנסות היה מצוי במגמת ירידה הדרגתית, ובצל התחזקות השקל מול המטבעות המרכזיים, דבר אשר מקטין את ערכן של המכירות בשווקי הייצוא במונחי מטבע מקומי.

שיעור הרווח הגולמי

המצרפי הסתכם ב-23% ברביע הרביעי בשנת 2016 (ראה/י תרשים מס' 7), משקף ירידה של 1.4 נקודות האחוז בהשוואה לרביע המקביל בשנת 2015, וירידה של 3.5 נקודות האחוז לעומת הרביע הקודם. יחד עם זאת, שיעור הרווח הגולמי הממוצע בשנת 2016 עלה בכ-0.5 נקודות האחוז לעומת שנת 2015- שנה שלישית ברציפות בה שיעור הרווח הגולמי הממוצע גדל. לפחות בנוגע לשנת 2016, נראה כי זאת הודות לירידה במחיר הנפט והתחזקות השקל מול הדולר והאירו. **שיעור הרווח התפעולי** המצרפי נקבע על 4.9% ברביע הרביעי בשנת 2016, משקף עלייה של 0.3 נקודות האחוז בהשוואה לרביע המקביל בשנת 2015, וירידה של 4 נקודות האחוז בהשוואה לרביע הקודם. יש לציין כי ירידה חדה שכזאת ברביע הרביעי מתרחשת מדי שנה, כך שאין בה כדי להסיק על חולשה. נוסף על האמור לעיל, בכל רביע בשנת 2016 נרשמה עלייה בשולי הרווח התפעולי בהשוואה שנתית. העלייה ברווחיות הינה חיובית עבור החברות בענף, משום שהיא מאפשרת לחברות להגדיל השקעותיהם בתחומים כגון-מחקר ופיתוח מוצרים חדשים שיתמכו במכירות עתידיות ורכישת ציוד לטובת פעילות עתידית. אולם, על סמך הממצאים שהוצגו מעלה, וביניהם- עלייה בשכר המועסקים בענף והתחזית לעלייה במחירי הנפט, קשה לראות כיצד העלייה בשיעורי הרווחיות תימשך גם בשנת 2017.

יחסי הנזילות

מצויים במגמת ירידה בשנת 2016. כך, **היחס השוטף** (נכסים שוטפים חלקי התחייבויות שוטפות) נקבע על 1.8 ברביע הרביעי בשנת 2016, לעומת 1.95 ברביע המקביל שנה קודם לכן ו-1.85 ברביע הקודם. אם כי, יש לציין, כי יחס זה עודנו מצוי ברמה גבוהה בהשוואה ארוכת טווח, והינו הולם. **היחס המהיר** (נכסים שוטפים בניכוי מלאי חלקי התחייבויות שוטפות) נקבע על 1.1 ברביע הרביעי בשנת 2016, זאת בהשוואה ל-1.3 ברביע המקביל שנה קודם לכן, ו-1.2 ברביע הקודם. גם ביחס זה, אמנם מדובר בירידה, אך היחס עדיין מצוי ברמה גבוהה. הירידה ביחס השוטף, לעומת שנת 2015, התרחשה בשל ירידה במזומנים ונכסים שוטפים אחרים, כאשר הירידה ביחס המהיר מוסברת גם על ידי עלייה בהיקף המלאים. **הירידה ביחסי הנזילות מאותתת כי יכולת פירעון החובות לטווח קצר של החברות הציבוריות מתוך הנכסים השוטפים נפגעה, אולם, כאמור, במקרה דנן, מדובר ברמות נזילות הולמות ואף גבוהות בהשוואה ארוכת טווח.**

רמת המינוף של החברות הציבוריות,

המשתקפת מהיחס בין ההון העצמי למאזן, מצויה במגמת עלייה בשנת 2016 (ראה/י תרשים מס' 8). היחס בין ההון העצמי למאזן של החברות הציבוריות הסתכם ב-50.2% ברביע הרביעי בשנת 2016, בהשוואה ל-53.5% ברביע המקביל שנה קודם לכן, ו-50.7% ברביע הקודם. אך, **שוב, מדובר בירידה שהתרחשה לאחר שבמחצית השנייה של שנת 2015 האמיר היחס לרמה הגבוהה ביותר שנצפתה מאז שנת 2007. בהסתכלות ארוכת טווח, רמת המינוף נמוכה יחסית לעבר, מתונה בהשוואה לענפים אחרים ונאותה, מה שמפחית את הסיכון הכרוך בנטילת חובות והעלויות הנובעות מהן.**

תרשים 8- רמת המינוף של החברות הציבוריות

